БАНДУРКА, О. М. ПСИХОЛОГІЧНИЙ КОМЕНТАР ДО ОКРЕМИХ СТАТЕЙ НОВОГО КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ[1]

Бандурка О. М., Бочарова С. П., Землянська О. В.

Реферат. Бандурка О. М., Бочарова С. П. та Землянська О. В. у статті, надрукованій у «Віснику Національного університету внутрішніх справ» (2002, вип. 18, с. 421–428), розглядають новий на той час Кримінальний кодекс України з позиції юридичної психології. Автори аналізують низку статей кримінального закону, судовий розгляд справ за якими потребує психологічного аналізу особливостей особистості й поведінки потерпілих, обвинувачуваних і свідків, а отже, зумовлює потребу в проведенні психологічних експертиз. Ключова теза праці полягає в тому, що врахування психічних станів особи законодавець закріпив двома шляхами: в ознаках складів низки злочинів і в обставинах, що пом'якшують відповідальність. Звідси випливає, що для правильного застосування таких норм суду й органам розслідування потрібні спеціальні психологічні знання. Психологічний коментар до кримінального закону в такій постановці пов'язує юридичну оцінку діяння з предметом судово-психологічної експертизи і допомагає визначити категорії справ, у яких залучення експерта-психолога обґрунтоване. Праця становить інтерес для судових експертів-психологів, слідчих, прокурорів, суддів і адвокатів, а також для викладачів юридичної психології як приклад психологічного коментування норм КК України невдовзі після його ухвалення.

Ключові слова: психологічний коментар, Кримінальний кодекс України, судово-психологічна експертиза, психічний стан, обставини, що пом'якшують відповідальність, ознаки складу злочину, потерпілий, обвинувачуваний, свідок, юридична психологія.

Bandurka O. M. Psychological Commentary on Selected Articles of the New Criminal Code of Ukraine

Bandurka O. M., Bocharova S. P., Zemlianska O. V.

Abstract. In an article published in the Bulletin of the National University of Internal Affairs (2002, issue 18, pp. 421–428), O. M. Bandurka, S. P. Bocharova and O. V. Zemlianska examine the then newly adopted Criminal Code of Ukraine from the standpoint of legal psychology. The authors consider a number of its articles under which the trial of a case requires psychological analysis of the personality and behaviour of victims, accused persons and witnesses, and which therefore create a need for psychological expert examinations. Their central point is that the legislator took account of a person's mental states in two ways: through the elements of a number of offences and through circumstances that mitigate liability. It follows that courts and investigators need specialised psychological knowledge to apply such provisions correctly. A psychological commentary of this kind links the legal assessment of an act with the subject matter of forensic psychological examination and helps identify the categories of cases in which involving a forensic psychologist is justified. The article is of interest to forensic psychologists, investigators, prosecutors, judges, defence lawyers and teachers of legal psychology as an example of psychological commentary on the Criminal Code of Ukraine shortly after its adoption.

Keywords: psychological commentary, Criminal Code of Ukraine, forensic psychological examination, mental state, mitigating circumstances, elements of a crime, victim, accused, witness, legal psychology.

Першоджерело: *Бандурка О. М., Бочарова С. П., Землянська О. В. Психологічний коментар до окремих статей нового Кримінального кодексу України. Вісник Національного університету внутрішніх справ. 2002. Вип. 18. С. 421–428. (копія:).*[2][3] *Реферат оприлюднено в журналі 06.06.2021.*

References

1. Bandurka O. M., Bocharova S. P., Zemlianska O. V. Bandurka, O. M. Psykholohichnyi komentar do okremykh statei novoho Kryminalnoho kodeksu Ukrainy [Bandurka O. M. Psychological Commentary on Selected Articles of the New Criminal Code of Ukraine] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2022. Vol. 7, No. 4 (40). URL: https://expertize-journal.org.ua/psikhologichna-ekspertiza/5127-bandurka-o-m-psikhologichnij-komentar-do-okremikh-statej-novogo-kriminalnogo-kodeksu-ukrajini-o-m-bandurka-s-p-bocharova-o-v-zemlyanska-visnik-natsionalnogo-universitetu-vnutrishnikh-sprav-2002-vip-18-s-421-428 (onovlena versiia vid 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Bandurka O. M., Bocharova S. P., Zemlianska O. V. Psykholohichnyi komentar do okremykh statei novoho Kryminalnoho kodeksu Ukrainy [Psychological Commentary on Selected Articles of the New Criminal Code of Ukraine]. Visnyk Natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav. 2002. Vyp. 18. S. 421–428. (kopiia:). URL: https://dspace.univd.edu.ua/handle/123456789/8894 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Bandurka O. M., Bocharova S. P., Zemlianska O. V. Psykholohichnyi komentar do okremykh statei novoho Kryminalnoho kodeksu Ukrainy [Psychological Commentary on Selected Articles of the New Criminal Code of Ukraine]. Visnyk Natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav. 2002. Vyp. 18. S. 421–428. (kopiia:). URL: https://expertize-journal.org.ua/images/dzherela/bandurka-bocharova-zemlianska-psykholohichnyi-komentar-kk-2002.pdf (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].